

TOŻSAMOŚĆ EUROPY

Jan Paweł II, papież

Przesłanie

WARTOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIE DUCHOWYM FUNDAMENTEM EUROPY
do uczestników Europejskiego Kongresu Naukowego pt. „Ku konstytucji europejskiej?”

[...]

3. Jednakże takiego typu nowy porządek prawny, aby rzeczywiście służył pomnażaniu autentycznego dobra wspólnego, musi uznawać i chronić te wartości, które stanowią najcenniejsze dziedzictwo humanizmu europejskiego. To on właśnie zagwarantował i wciąż gwarantuje Europie szczególne miejsce w dziejach cywilizacji. Wartości te stanowią najbardziej charakterystyczny dorobek intelektualny i duchowy, który ukształtował tożsamość europejską na przestrzeni wieków, i należą do skarbcza kultury tego kontynentu. Jak już przypominałem przy innych okazjach, dotyczą one: godności osoby; świętości życia ludzkiego; centralnej roli rodziny opartej na małżeństwie; wagi wykształcenia; wolności myśli, słowa oraz głoszenia własnych poglądów i wyznawania religii; ochrony prawnej jednostek i grup; współpracy wszystkich na rzecz wspólnego dobra; pracy pojmowanej jako dobro osobiste i społeczne; władzy politycznej pojmowanej jako służba, podporządkowanej prawu i rozumowi, a „ograniczonej” przez prawa osoby i narodów. [...]

4 Korzenie kulturowe, z których wyrastają przypomniane wyżej wartości, są różnorodne: duchowe dziedzictwo Grecji i Rzymu, wkład ludów romańskich, celtyckich, germańskich, słowiańskich i ugrofińskich, a także kultura żydowska i świat islamski. Te rozmaite elementy znalazły w tradycji judochrześcijańskiej siłę, która pozwoliła im harmonijnie się połączyć, umocnić i rozwinąć. Uznając ten fakt historyczny, Europa – w dążeniu do ustanowienia nowego porządku instytucjonalnego – nie może lekceważyć swojego dziedzictwa chrześcijańskiego, ponieważ to, co stworzyła w dziedzinie prawa, sztuki, literatury i filozofii, w znacznej mierze zrodziło się pod wpływem przesłania ewangelicznego.

Dlatego bez ulegania jakimkolwiek skłonnościom do nostalgii i nie zadowolając się mechanicznym powielaniem wzorów z przeszłości, lecz na postawie otwarcia na pojawiające się nowe wyznanie, należy wiernie i twórczo czerpać inspirację z chrześcijańskich korzeni, z których wyrosła historia Europy. Wymaga tego pamięć historyczna ale także przede wszystkim misja Europy, wezwanej również dzisiaj, by pełnić rolę nauczycielki prawdziwego postępu i zachęcać do globalizacji opartej na solidarności i nie wyłączającej nikogo oraz by przyczyniać się do budowania sprawiedliwego i trwałego pokoju na własnym terytorium i na całym świecie, by łączyć różne tradycje kulturowe i tworzyć taki humanizm, w którym poszanowanie praw, solidarność i talent twórczy pozwolą każdemu człowiekowi zaspokoić jego najszlachetniejsze aspiracje.

Jan Paweł II, papież

Watykan, dnia 20 czerwca 2002 roku.

Jan Paweł II, Dzieła Zebrane, Tom V, Orędzia, przesłania, przemówienia okolicznościowe,
Wydawnictwo WAM, Kraków, 2007, str. 408

Przesłanie
EUROPA I WARTOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIE
z okazji 1200. rocznicy koronacji Karola Wielkiego

[...] Wspaniała synteza starożytnej kultury klasycznej, przede wszystkim rzymskiej, z kulturami ludów germańskich i celtyckich, oparta na fundamencie Ewangelii Jezusa Chrystusa, stanowi kluczowy element wielkiego dzieła, przez które Karol Wielki przyczynił się do powstania kontynentu. Europa bowiem nie była wówczas jednością z geograficznego punktu widzenia i tylko dzięki przyjęciu wiary chrześcijańskiej stała się kontynentem, który w ciągu następnych stuleci potrafił szerzyć swoje wartości prawie we wszystkich częściach ziemi, dla dobra ludzkości. Mówiąc o tym, trzeba także zwrócić uwagę, że ideologie, które w ciągu XX stulecia rozlały wiele łez i krwi, również zrodziły się w Europie, gdy próbowała ona zapomnieć o swoich chrześcijańskich fundamentach. [...]

Jan Paweł II, papież
Watykan, dnia 14 grudnia 2000 roku.

Jan Paweł II, Dzieła Zebrane, Tom V, Orędzia, przesłania, przemówienia okolicznościowe, Wydawnictwo WAM, Kraków, 2007, str. 403

Przesłanie
STRZEŻMY DUCHOWEGO I MORALNEGO WYMIARU EUROPY
z okazji 1000. rocznicy wzniesienia kościoła pw. św. Wojciecha w Rawennie

1. W tym roku przypada 1000. rocznica wzniesienia w Rawennie pierwszego kościoła pw. św. Wojciecha, biskupa Pragi, raz wysłania do Polski mnichów Jana z Classe i Benedykta z Benewentu.

W związku z tą radosną okolicznością pragnę wraz z całą archidiecezją Ravenna-Cervia gorąco podziękować Bogu za to, że pozwolił jej mieć tak szczególny udział w głoszeniu chrześcijańskiego orędzia narodom słowiańskim, a zwłaszcza narodowi polskiemu. [...]

Na początku drugiego tysiąclecia wyruszyły z Rawenny, miasta starożytnego i szlachtetnego, które stało się ważnym skrzyżowaniem dróg chrześcijaństwa, liczne misje apostolskie. W ciągu kilku dziesięcioleci odegrały one decydującą rolę w dzieła *implantatio Ecclesiae* we wschodniej części Europy, gdzie osiedli się Słowianie i Madziarzy.

2. Na tym tle wyróżnia się postać opata św. Romualda który w Pereum, miejscu znajdującym się między dzisiejszym Sant'Alberto i Mandrole, założył pustelnię i zgromadził wokół siebie wspólnotę mnichów. Cesarz Otton III, w drodze powrotnej z pielgrzymki do znajdującego się w polskim mieście Gnieźnie grobu św. Wojciecha, swego dawnego nauczyciela i przyjaciela, przekazał świętemu opatowi prośbę polskiego władcy Bolesława I o przysłanie misjonarzy, którzy poprowadziliby dalej dzieło ewangelizacji, przerwane przez męczeńską śmierć biskupa Pragi. Dwaj mnisi ze wspólnoty św. Romualda: Jan z Classe i Benedykt z Benewentu wyruszyli w drogę latem 1001 r, i jesienią tegoż roku dotarli do Polski.

Młody cesarz pragnął zachęcić św. Romualda do udziału w realizacji wielkodusznego projektu krzewienia wiary katolickiej wśród Słowian – projektu powstałego po kierunku z inspiracji papieża Sylwestra II. Z myślą o tym doprowadził on do powstania klasztoru, odrębnego od pustelni, służącego formacji mnichów, którzy mieli udać się na misje do krajów leżących we wschodniej części Europy; natomiast późną jesienią 1001 r. został wzniesiony nowy kościół pw. św. Wojciecha, męczennika. Umieszczono w nim cenną relikwię świętego, przywiezioną przez samego cesarza i подарowaną św. Romualdowi.

4. [...] Trzeba wyjść poza obręb niezbędnych skądinąd regulacji technicznych, administracyjnych, ekonomicznych i monetarnych, aby ocalić ową autentyczną tożsamość i dziedzictwo cywilizacji, których fundamentalnym składnikiem jest chrześcijaństwo – źródło inspiracji dla ideału europejskiego uniwersalizmu, pielęgnowanego od wielu pokoleń. [...]

5. Również narody Europy Wschodniej, które najwięcej zyskały dzięki wydarzeniom uroczystościom wspomnianym w tym roku w Rawennie, z pewnością przyczynią się w istotny sposób do odkrycia na nowo europejskiej tożsamości. Kilkanaście lat temu narody te uwolniły się od panowania ateistycznych i komunistycznych dyktatur, które próbowały wykorzenić z ich kultury i życia wartości religijne i moralne, tak głęboko wpisane w ich narodowe dzieje. Po odzyskaniu wolności można się było na szczęście przekonać, że to dziedzictwo nie zostało bynajmniej zniszczone, a w niektórych przypadkach właśnie dzięki prześladowaniom zyskało wręcz nową żywotność i może dziś zostać ofiarowane jako najważniejszy dar narodom Europy Zachodniej, cierpiącym na ukrytą chorobę zubożeni i laicyzacji.

Watykan, dnia 24 kwietnia 2002 roku.

Jan Paweł II, Dzieła Zebrane, Tom V, Orędzia, przesłania, przemówienia okolicznościowe, Wydawnictwo WAM, Kraków, 2007, str. 407